

цілому. Тут ідеться про ті права особи, які не пов'язані з її особистим статусом, а диктуються спільнотою (асоціацією), до якої вона належить, тобто є солідарними (колективними), в яких особі відведене головне місце (право на солідарність, право на міжнародне спілкування тощо).

Ідея, що лежить в основі прав третього покоління, — це ідея солідарності; такі права охоплюють колективні права спільнот або етносу, такі як права на сталий розвиток, мир і безпечне довкілля. Надзвичайна бідність, війни, екологічні та природні катаклізми в багатьох частинах світу призвели до дуже обмеженого прогресу в галузі прав людини. З цієї причини багато хто бачить потребу у визнанні нового класу прав людини: прав, які забезпечуватимуть, щоб суспільства, тим паче в країнах, що розвиваються, мали необхідні умови для забезпечення вже визнаних прав першого та другого поколінь.

Певні права, які часто класифікуються як права третього покоління, це право на розвиток, право на мир, право на безпечне довкілля, право на участь у спільній культурній спадщині людства, право на інформацію та право на гуманітарну допомогу.

Крім трьох зазначених поколінь прав людини, недавно було піднято питання про наявність четвертого та п'ятого поколінь у зв'язку з правами, отриманими від генної інженерії та нових технологій. Однак єдиної думки з цього приводу досі немає.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калініченко В. В. и др. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. – 2016.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-vr#Text>;
3. Людина і світ : підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Назаренко [та ін.]. - Харків : Сиція, 2012. - 238 с.
4. Моїсеєва Н. І. Людина та сучасний комунікаційний простір. Філософія спілкування : Філософія. Психологія. Соціальна комунікація. 2014. № 7. С. 89- 94.
5. Моїсеєва Н. І. Соціально-комунікаційна діяльність як історико-суспільна практика. Х. : ХНТУСГ, 2015. 392 с.

Сидоренко Олексій Олексійович
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – канд. іст. наук, проф. Воронянський О.В.

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУБ'ЄКТНОСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Політична суб'єктність — здатність особи до усвідомленої і відповідальної політичної участі, мета якої – вплив на суспільно-політичні процеси. Передумовою становлення політичної суб'єктності є ефективна політична соціалізація особистості, а результатом – її політична компетентність. Дослідження проблеми становлення та трансформації політичної суб'єктності актуалізується зміною уявлень про роль людини в історичному процесі.

Згідно з концепцією постіндустріального суспільства розвиток людського суспільства охоплює три стадії: аграрну (доіндустріальну), індустріальну і постіндустріальну. В основі такого поділу – передусім рівень розвитку техніки і суспільний поділ праці. На першій стадії переважає первинна сфера економічної діяльності – сільське господарство; на другій – вторинна сфера – промисловість; на третій – сфера послуг. Основними формами соціальної організації на першій стадії були церква і армія, на другій – корпорація, на третій – університети, що здійснюють організацію теоретичних знань. Науковий потенціал визначає могутність держави, на противагу попередній стадії, де таку могутність визначав потенціал промисловий. Тому матеріальні продуктивні сили перестають відігравати вирішальну роль.

Основна суперечність такого суспільства – суперечність між спеціалістами, науковою елітою та неспеціалістами в межах цих організацій і в державі (на відміну від суперечності між капіталістами й робітниками на підприємстві в індустріальному суспільстві).

Автоматизація виробництва, що ознаменувала перехід суспільства з індустріального на постіндустріальний рівень, змінила соціальну структуру суспільства, оскільки багаточисленний і організований клас промислових робітників перестав існувати, поступившись місцем дрібним підприємцям та найманим працівникам сфери послуг. Продуктом розпаду робітничого класу, який існував у епоху індустріального капіталізму, став цілий набір декласованих соціальних груп і меншин, які об'єднуються не на основі загальних інтересів, а

гендерними, фанатськими та субкультурними ідентичностями, а також спільними страхами, що, в свою чергу, призводить до домінування в свідомості основної маси населення нездатності до осмислення реальних власних інтересів.

Реалізувати осмислення власних інтересів і шляхи їх досягнення здатна лише суспільна група з високим рівнем політичної суб'єктності, яка усвідомлює свої специфічні політичні інтереси та має достатній рівень організованості та владних ресурсів для їх забезпечення.

У постіндустріальному суспільстві таким ресурсом володіють лише потужні бізнес-групи — політичні еліти. Їх основним інтересом є оволодіння інститутом держави як основним механізмом контролю над розподілом ресурсів та вплив на прийняття державних рішень і в кінцевому підсумку — державну владу. Від реалізації державної влади чи впливу на неї вони отримують ренту (додатковий дохід, можливість і джерела для отримання якого з'являються в політичному процесі) як у вигляді пільгового доступу до ресурсів, так і через отримання плати за їх розподіл на користь інших груп. Це означає, що в політичному житті, як і в економічному, кожен учасник дбає лише про свої приватні інтереси, шукає індивідуальну вигоду, прагне максимізувати власну функцію корисності, намагаючись надати їм характеру загальносуспільних для того, щоб у боротьбі з конкуруючими угрупованнями заручитися підтримкою «більшості». В результаті, дії «більшості» у політичному полі є керованими потужними бізнес-групами та не ведуть до зміни існуючого політичного порядку. Політична еліта має можливість приймати суттєві владні рішення та перерозподіляти інформацію, яка буде доступною для більшості, що ускладнює процес участі останньої в політичному житті та дозволяє заблокувати здатність основної частини постіндустріального суспільства (яка формально є носієм державного суверенітету) до набуття реальної політичної суб'єктності.

Отже, для продуктивної трансформації політичної суб'єктності постіндустріального суспільства необхідний пошук нових моделей економічних, міждержавних, міжособистісних відносин, які мають на меті ефективний, гармонійний розвиток соціально-економічної інфраструктури суспільства, перетворення розрізнених груп в новий політичний клас.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронянський, О. В. Політична трансформація в контексті проблеми перерозподілу ресурсів / О. В. Воронянський // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології. — 2012. — № 1007, вип. 20. — С. 51–57.
2. Воронянський О.В. Проблеми трансформації політичної суб'єктності в постіндустріальному суспільстві. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. Т. 2. Вип. 18. С. 37-47.
3. Людина і світ : підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Назаренко [та ін.]. - Харків : Сичія, 2012. - 238 с.
4. Моїсеева Н. І. Людина та сучасний комунікаційний простір. Філософія спілкування : Філософія. Психологія. Соціальна комунікація. 2014. № 7. С. 89- 94.
5. Моїсеева Н. І. Соціально-комунікаційна діяльність як історико-суспільна практика. Х. : ХНТУСГ, 2015. 392 с.